

ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΥΠΟΣ ΛΥΚΕΙΟΥ: ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ

ΤΑΞΗ: Α΄

ΕΝΟΤΗΤΑ: ΤΑ ΦΥΛΑ ΣΤΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Γιασμίνα Χάντρα (1955 –)

Τα χελιδόνια της Καμπούλ (απόσπασμα)

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ (σε συνεχή λόγο)

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, είναι αποδεκτή)

ΘΕΜΑ 1

Θέμα 1α

α – Λ

β – Σ

γ – Λ

δ – Σ

ε – Λ

Τεκμηρίωση (δεν ζητείται από τους μαθητές):

α. *«Ο μοναδικός τρόπος... να μας εξομοιώσουν με τα ζώα.»*

β. *«Ιδιαίτερα για μια πρώην δικηγόρο, αγωνίστρια για το γυναικείο ζήτημα.»*

γ. *«Βέβαια δεν θα πιαστούμε χέρι χέρι, όμως τίποτα δεν μας απαγορεύει να βαδίζουμε πλάι πλάι.»*

δ. *«Δεν θέλω να γυρίσω... να φορέσω το τσαντόρ.»*

ε. *«Περιφρονώντας τη βία.»*

Μονάδες 10

Θέμα 1β

Ο Μοσέν υποστηρίζει ότι σε αυτήν την ατμόσφαιρα μπορούν – ακόμη – να επιβιώσουν οι απλές χαρές, ως στάση αντίστασης στη βία των Ταλιμπάν («Ο μοναδικός τρόπος... με τα

ζώα», «Περιφρονώντας... πλάι πλάι»). Η Ζαϊρά, ωστόσο, αρνείται να προσποιηθεί ότι η κανονική ζωή μπορεί να συνεχιστεί κάτω από τέτοιες συνθήκες («Δεν μπορώ... το τσαντόρ»).

Εναλλακτικά

Ο Μοσέν, με βάση τα δοθέντα χωρία, υποστηρίζει ότι σε αυτήν την πνιγηρή ατμόσφαιρα μπορούν – ακόμη – να επιβιώσουν οι απλές χαρές της ζωής. Ως πράξη προσωπικής αντίστασης στο ολοκληρωτικό καθεστώς των Ταλιμπάν, προτείνει μια βόλτα στην πόλη, αντιδρώντας στη ζοφερή πραγματικότητα, όπως θα έκανε το ερωτευμένο ζευγάρι σε συνθήκες ελευθερίας.

Μονάδες 20

ΘΕΜΑ 2

Θέμα 2α

Στο τέλος του αποσπάσματος, ο συγγραφέας επιλέγει την αποτρεπτική υποτακτική για την αγωνιώδη «παράκληση» της αφηγήτριας σχετικά με την επιβεβλημένη χρήση του τσαντόρ, που τη βρίσκει κάθετα αντίθετη. Η ίδια ισχυρίζεται ότι αυτή η «ανώνυμη φορεσιά» σημαίνει στέρηση της ταυτότητάς της («μη μου ζητάς ν' απαρνηθώ το όνομά μου»), αφού κρύβει τα χαρακτηριστικά του προσώπου της («το χρώμα των ματιών μου, το σχήμα των χειλιών μου») και την κάνει να αισθάνεται σαν κάτι λιγότερο από μια σκιά («μη μου ζητάς να 'μαι λιγότερο από σκιά»). Η χρήση της αποτρεπτικής υποτακτικής (σε συνδυασμό με το ασύνδετο σχήμα) πυκνώνει τον λόγο της αφηγήτριας και τον χρωματίζει συναισθηματικά, δίνοντάς του ένταση, έμφαση, παραστατικότητα και προφορικότητα. Με αυτόν τον τρόπο, ο συγγραφέας διεγείρει το ενδιαφέρον των αναγνωστών/-στριών, τους/τις οποίους/-ες καθιστά συμμετόχους στο «δράμα» της Ζαϊρά, με αποτέλεσμα αφενός την καλύτερη κατανόηση και αφετέρου τη συναισθηματική εμπλοκή τους σε όσα εκείνη βιώνει.

Μονάδες 20

ΘΕΜΑ 2β

Ο συγγραφέας στο συγκεκριμένο χωρίο χρησιμοποιεί μια εικόνα και μια μεταφορά, προκειμένου να αποτυπώσει τις συνθήκες τρομοκρατίας που επικρατούν στο Αφγανιστάν κάτω από την πίεση ενός ολοκληρωτικού θρησκευτικού καθεστώτος. Η οπτική – και παράλληλα οσφρητική – εικόνα («ένα δύσοσμο σκιάχτρο») αποδίδει τον φόβο και την

αποστροφή που προκαλεί στους πολίτες η εικόνα των Ταλιμπάν, οι οποίοι λειτουργούν απωθητικά για τους πολίτες, όπως ακριβώς τα σκιάχτρα στις καλλιεργημένες εκτάσεις για να διώξουν τα πουλιά. Η μεταφορά («οπλισμένο μέχρι τα δόντια») δίνει μεγαλύτερη ένταση και διευρύνει το σημασιολογικό περιεχόμενο της εικόνας, υπερτονίζοντας τη βαρβαρότητα του συγκεκριμένου καθεστώτος, καθώς και τα συναισθήματα τρόμου από τη θέα των πάνοπλων Ταλιμπάν.

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ 3

Πίσω από το γυναικείο ψευδώνυμο Γιασμίνα Χάντρα «κρύβεται» ο συγγραφέας Μοχάμεντ Μουλεσεχούλ. Γεννημένος στην Αλγερία, άρχισε να δημοσιεύει λογοτεχνικά κείμενα, ενώ ήταν ήδη αξιωματικός. Ωστόσο, το συντηρητικό καθεστώς της χώρας του δεν επέτρεπε σε έναν στρατιωτικό – λογοτέχνη να εκφράσει ελεύθερα τις απόψεις του, γεγονός που τον ανάγκασε να χρησιμοποιήσει ένα ψευδώνυμο. Στο βιβλίο του, *Τα χελιδόνια της Καμπούλ*, ο συγγραφέας μέσα από τον λόγο της αφηγήτριάς του περιγράφει την καταστρατήγηση των ανθρώπινων δικαιωμάτων και των ατομικών ελευθεριών που υφίστανται οι γυναίκες στις μουσουλμανικές χώρες. Πιο συγκεκριμένα, ο συγγραφέας αναφέρεται στην επιβεβλημένη – και όχι από επιλογή – χρήση του τσαντόρ και στις επιπτώσεις αυτού του εξαναγκασμού στον ψυχικό κόσμο των γυναικών, οι οποίες νιώθουν ότι είναι άτομα χωρίς πρόσωπο και ταυτότητα. Η επιλογή του γυναικείου ψευδώνυμου φανερώνει την ιδεολογική στάση του Μουλεσεχούλ απέναντι στο ζήτημα των έμφυλων σχέσεων και αποδεικνύει τον σεβασμό του στα ανθρώπινα δικαιώματα και το γυναικείο φύλο, αφού αποφασίζει να υπογράψει το έργο του ως γυναίκα. *Τα χελιδόνια της Καμπούλ* είναι ένα βιβλίο που οπωσδήποτε αξίζει μια θέση στη βιβλιοθήκη όλων μας.

Μονάδες 40

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ (περιγράμματα)

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, είναι αποδεκτή)

ΘΕΜΑ 1

Θέμα 1β

- Μοσέν: αισιόδοξη στάση, επιμένει στις απλές και μικρές χαρές της ζωής, προτείνει μια βόλτα στη Ζαϊρά, ως πράξη προσωπικής αντίστασης στους Ταλιμπάν.
- Ζαϊρά: απαισιοδοξία, αίσθημα ματαίωσης, δυσκολεύεται να επιβιώσει σε τόσο πνιγηρές συνθήκες ζωής.

Εναλλακτικά

Για τον Μοσέν —→ η απόλαυση των στιγμών της ζωής συνιστά ένα είδος προσωπικής αντίστασης στον ολοκληρωτισμό των Ταλιμπάν.

Μονάδες 20

ΘΕΜΑ 2

Θέμα 2α

Αποτρεπτική υποτακτική: πύκνωση λόγου, συναισθηματική ένταση, αμεσότητα, παραστατικότητα, προφορικότητα. Ο/η αναγνώστης/-στρια ταυτίζεται με την ηρωίδα και κατανοεί καλύτερα το κείμενο (η έγκλιση ως πρόσφορο μέσο αναγνωστικής πρόσληψης).

Μονάδες 20

Θέμα 2β

- «ένα δύσοσμο σκιάχτρο»: οσφρητική και οπτική εικόνα —→ φόβος και αποστροφή για το καθεστώς των Ταλιμπάν (η δυσσομία παραπέμπει σε αίσθημα αποστροφής για την πηγή της δυσάρεστης μυρωδιάς)
- «οπλισμένο μέχρι τα δόντια»: μεταφορά —→ πάνοπλοι υπερασπιστές του φανατικού καθεστώτος, η θέα των οποίων προκαλεί τρόμο

Και τα δυο σχήματα αποτυπώνουν την ατμόσφαιρα τρομοκρατίας και ανακυκλούμενης/αυξανόμενης βίας στο Αφγανιστάν.

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Γ

Άξονες συγγραφής οπισθόφυλλου:

- Αξιωματούχος αλγερινού στρατού —> συντηρητικό εργασιακό και κοινωνικό περιβάλλον.
- Δημοσίευση κειμένων με γυναικείο ψευδώνυμο —> διέξοδος για τον συγγραφέα (ελεύθερη έκφραση των ιδεών του πίσω από ένα συγγραφικό προσωπείο).
- Ο συγγραφέας στο βιβλίο του υπερασπίζεται τα ανθρώπινα δικαιώματα και το γυναικείο φύλο, που ζει την καταπίεση του θρησκευτικού – πολιτικού μορφώματος των Ταλιμπάν.

Μονάδες 40